

اسلام و آسیب‌های اجتماعی

همراه با مطالعه موردی اعتیاد، طلاق، حاشیه‌نشینی و
تشویش افکار عمومی

ریسنده: حجت الاسلام والمسلمین دکتر رضا غلامی

انتشارات دانشگاه شاهد (۱۳۹۷)

سرشناسه: غلامی، رضا، ۱۳۵۵ -

عنوان و نام پدیدآور: اسلام و آسیب‌های اجتماعی: همراه با مطالعه موردی اعتیاد، طلاق، حاشیه‌نشینی و تشویش افکار عمومی / نویسنده رضا غلامی.

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه شاهد، مرکز چاپ و انتشارات، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۲۳۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۲۱-۶۷-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیا.

فروست: انتشارات دانشگاه شاهد؛ ۱۷۲.

موضوع: انحراف اجتماعی -- ایران

موضوع: Deviant behavior -- Iran

موضوع: انحراف اجتماعی -- پیشگیری

موضوع: Deviant behavior -- Prevention

موضوع: انحراف اجتماعی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

موضوع: Deviant behavior -- Religious aspects -- Islam

شماره ثبت: ۵۲۸۱۰۷۵

رده بندی دی.ی. ۳۶۲/.۹۵۸

رده بندی شماره: ۱۲۰۷ ۵۲۸۵/۲۰

شماره کتابشناسی دی.ی. ۵۲۸۱۰۷۵

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

اسلام و آسیب‌های اجتماعی

همراه با مطالعه موردی اعتیاد، طلاق، حاشیه‌نشینی و تشویش افکار عمومی

نویسنده: حجت الاسلام والمسلمین دکتر رضا غلامی

تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ و سال: اول - ۱۳۹۷

قیمت: ۲۲۵۰۰۰ ریال

نشانی ناشر: تهران، ابتدای آزادراه خلیج فارس، روبروی حرم مطهر امام خمینی (ره)، معاونت پژوهش و فناوری، مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه شاهد

دورنگار: ۵۱۳۱۵۱۲۴

تلفن: ۵۱۲۱۴۱۲۲

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست اجمالی

۱۷	پیشگفتار
۲۱	جلسه اول. واقعیت آسیب‌های اجتماعی در ایران
۳۹	جلسه دوم. جامعه از دیدگاه اسلام
۵۹	جلسه سوم. مؤلفه‌های جامعه اسلامی
۸۳	جلسه چهارم. ریشه‌یابی آسیب‌های اجتماعی در جامعه اسلامی
۱۰۷	جلسه پنجم. تعالیم اسلامی و خشکاندن ریشه آسیب‌های اجتماعی
	جلسه ششم. قانون و تربیت اجتماعی و نقش کلیدی آن در مواجهه با آسیب‌های اجتماعی
۱۲۷	
۱۴۱	جلسه هفتم. اعتیاد به مواد مخدر و نحوه مواجهه با آن
۱۶۱	جلسه هشتم. طلاق و نحوه مواجهه با آن
۱۷۹	جلسه نهم. حاشیه‌نشینی و نحوه مواجهه با آن
۱۹۹	جلسه دهم. تشویش افکار عمومی در فضای مجازی و نحوه مواجهه با آن
۲۲۳	ضمیمه. ضرورت و منطق مطالعات اسلامی آسیب‌های اجتماعی

باسمه تعالی

هرچند جامعه دانشجویی آسیب نبوده اما طی سال‌های اخیر آسیب‌های اجتماعی در ایران ابعاد وسیع‌تری پیدا کرده است. در چنین شرایطی، دانش مسأله‌یابی و حل مسأله‌ساز تعیین‌کننده‌ای دارد. برای دستیابی به این دانش، دو مسیر وجود دارد: مسیر نخست، بهره‌گیری از دانش سکولار و پا گذاشتن در جای پای غرب و مسیر دوم، استفاده از دانش اسلامی. اصطلاحاً به هم زدن صحنه بازی.

ممکن است برای بعضی اهمیت عوض کردن صحنه بازی روشن یا قانع‌کننده نباشد اما آنچه مسلم است، جامعه اسلامی نمی‌تواند با پشت کردن به باورها و ارزش‌های دینی، خود را از مزیت‌های پیشمار اتصال به منابع منحصربه‌فرد اسلامی محروم کند. از سوی دیگر، کدام دیده‌بان منصفی است که شفا بخش نبودن دانش سکولار در فهم و رفع بحران‌های اجتماعی را انکار کند. در طول چند دهه گذشته، غرب خود و بخش مهمی از جهان را در سراسیمگی سقوط قرار داده است و این توقع که جامعه اسلامی بدون توجه به این واقعیت رهرو غرب باشد دیگر قابل دفاع نیست هرچند همه می‌دانند که طی دهه‌های اخیر، تنها نسخه مسلط بر روند

مواجهه با آسیب‌های اجتماعی که از سوی برخی دانشگاه‌ها و انجمن‌های علمی ایران پیچیده شده، غربی بوده است.

با این وصف، امروز یک مطالبه جدی وجود دارد و آن، جدّ و جهد متفکرین اسلامی در مراجعه به روح تعالیم اسلامی برای مقابله صحیح و مبنایی با آسیب‌های اجتماعی است. به این منظور، دوستان من در حوزه و دانشگاه تلاش‌های خوبی آغاز کردند. یکی از مجموعه‌های علمی که اخیراً و البته با حمایت مؤثر سازمان امور اجتماعی کشور با همتی والا و قابل تقدیر کار در این میدان را آغاز کرده دانشگاه شاهد است.

دانشگاه شاهد علاوه بر تأسیس یک پژوهشکده مستقل تحت عنوان پژوهشکده مطالعات اسلامی آسیب‌های اجتماعی، برنامه‌های تحقیقی مفصلی را در دستور کار خود قرار داده است که ان شاء الله در سال‌های آینده با نتایج این برنامه‌ها روبه‌رو خواهیم شد. در همین جهت، پیشنهاد بنده نیز با ارائه سلسله درس‌گفتارهایی با عنوان اسلام و آسیب‌های اجتماعی، نقش خود را در بیان ظرفیت حکمت اجتماعی اسلام برای درک و نسخه‌پیچی در این عرصه، همچنین برجسته‌سازی مرز بین دانش اسلامی و دانش سکولار ایفا کنم. هرچند پاسخ مثبت من به این پیشنهاد به مفهوم فاصله گرفتن از پروژه فکری‌ام تلقی می‌شود. چنانچه دلایلی به این پیشنهاد پاسخ مثبت دادم و طی سه ماه و نیم متوالی یعنی از دی‌ماه ۹۷ الی نیمه مرداد ۹۷ ده جلسه درس‌گفتار در محل دانشگاه شاهد ارائه شد.

آنچه در این کتاب ملاحظه می‌کنید، متن این ده جلسه است که پس از ویرایش تقدیم علاقمندان شده است. نیاز به گفتن ندارد که درس‌گفتار یک بحث منظم شفاهی در کلاس است و با تألیف یک کتاب با همه استانداردهایی که به طور معمول رعایت می‌شود متفاوت است لذا نباید از این کتاب توقع یک تألیف حرفه‌ای را داشت و یا تصور کرد درس‌گفتار می‌تواند جای یک تألیف را به طور کامل پر کند.

در اینجا لازم می‌دانم از دانش‌پژوهان محترمی که با حضور در کلاس و طرح سئوالات خود بر غنای مباحث افزودند تشکر کنم. علاوه بر این، شایسته است سپاس خود را از رئیس فرهیخته دانشگاه شاهد، جناب آقای دکتر ثقفی و همچنین سرپرست گرامی پژوهشکده مطالعات اسلامی آسیب‌های اجتماعی، جناب آقای دکتر فراهانی به خاطر فراهم‌سازی زمینه برگزاری این درس‌گفتارها اعلام نمایم. همچنین از برادر دلسوز و خدوم جناب آقای حسین نوری که مشوق بنده در شروع این سلسله دروس بودند و از برادر گرامی جناب آقای دوباشی و همکارانشان در دانشگاه شاهد که به من جهت چاپ رساله‌های من در کلاس‌ها را دایر کردند و این مجامعه را به نقد چاپ رساندند قدردانی کنم. از خدای متعال مسئلت می‌کنم که با بخشش کوتاهی‌های ما در این مسیر، توفیق تداوم خدمت به اسلام و جامعه اسلامی و رساندن این جامعه به شرایط مطلوب را به همه ما عنایت فرماید.

رضا غلامی

هران - هم مرداد ۱۳۹۷